

**Department of Commerce and Management,
Shivaji University, Kolhapur**

Interview Schedule

Research Student: Kalel Natha Sukhadev

Research Guide: Dr. Shrikrishna S. Mahajan (M.Com,M.Phil,NET,Ph.D.)

(Head, Department of Commerce and Management, Shivaji University, Kolhapur)

**TITLE: "FINANCIAL MANAGEMENT OF JAGGERY PRODUCTION UNITS: A
STUDY OF SELECTED UNITS IN KARVEER TALUKA."**

(A) Personal Information:

1. Name of the entrepreneur:
2. Education Qualification:
3. Religion:
4. Caste:
5. Age:
6. Name of the business:
7. Year of establishment:
8. Area of place:
(In Sq. foot)
9. Who is the proprietor of the area required for Jaggery house?
  1. Possessed
  2. Rental basis
  - i) If on rental basis, what is the rent per month?
10. How many months does your business run for?
  1. 3 months
  2. 4 months
  3. 5 months
  4. Depends on sugarcane
11. What is the form of your business?
  1. Seasonal
  2. Quarterly
  3. Half yearly
  4. Annual
12. On what basis do you purchase raw material
  1. Depends in the market
  2. Cost of raw material
  3. Profit
  4. Other
13. Why do Jaggery Cakes get damaged?
  1. Use of Bullock cart
  2. Road Damage
  3. Use of tractors
  4. Use of Jeep
  5. Lack of technology
  6. Storage
  7. Weather
14. Do you purchase sugarcane with cash for Jaggery house?
  1. Yes
  2. No
15. How many Jaggery cakes can be produced at one time?
  1. 125
  2. 225
  3. 325
  4. 425

16. Do you find scarcity of sugarcane for your Jaggery house?

1. Yes   2. No

(B) Production Management:

1. From whom do you purchase required raw material?

1. Farmer   2. Other

2. How do you purchase that raw material?

1. Retail   2. Wholesale

3. Is required raw material made available on time?

1. Yes   2. No

4. How is the raw material?

1. Good   2. Ordinary   3. Medium   4. Not good & damaged

5. You Store according to damaged

1. Completely disagree   2. Disagree   3. Can't say   4. Agree   5. Completely agree

6. What machinery is used during the production of Jaggery?

7. What technology is used during production?

8. How much part is made by human labour while producing one 'Kail' Jaggery cakes?

9. How much part is made up of machinery while producing one 'Kail' Jaggery cakes?

10. How much time does it take to complete on process of productin?

11. How much money is spent to produce one 'Kail' Jaggery cakes?

- a) One ton of Jaggery sugarcane rcapin   b) Transportation   c) Cleaning of sugarcane
d) Crushing of sugarcane   e) To make jaggery cakes

12. In the beginning of production, how many jaggery cakes were produce?

13. How many jaggery caker are produced right these days?

14. How many jaggery cakes produced less/more compare to the production in the beginning of your business?

15. How much time do labourers take to complete to complete one 'Kail' of jaggery cakes?

16. How much time does machinery take to complete the production of jaggery cakes from one 'Kail'.

17. What is capacity of godown for storing jaggery cakes?

18. What are the difficulties you face in your business?

14. Are changes and improvements suggested in the training given by sheti Utpanna Bazar Samiti?
1. Yes   2. No
15. What determines the wages of labours?
1. Daily income   2. The rates of market   3. Depends on production of Jaggery cakes   4. Labours Demands
16. In how many shifts is work done?
1. 1   2. 2   3. 3   4. 4
17. What problems do you face regarding labourers?
1. Taking advance and stop coming to work   2. High rate of wages   3. Unskilled Labourer   4. Lack of training   5. Absent   6. Other
18. Does work in Shifts affect the health of labourers?
1. Yes   2. No
19. What have you done to stop 'Badali Rave' system?
1. Stop production   2. Morcha   3. Sending letters   4. Notice   5. Meeting
20. How much amount of advance is given to labourers?
1. 2000   2. 5000   3. 10000   4. 15000
21. What are the good traditions or practices in this business?

(D) Marketing Management:

1. Do you need to purchase required raw material?
1. Yes   2. No
2. Do you need store raw material?
1. Yes   2. No
3. How many types of sugarcane are used to produce jaggery?
4. What kind of sugarcane do you use to produce jaggery?
5. What kind of sugarcane is used mostly in jaggery house? Why?
- If do not use   reason-
6. Do you have to pay sales tax?
1. Yes   2. No
7. Is the purchase price of your produce appropriate?
1. Yes   2. No
8. Is there competition in your business?
1. Yes   2. No

AMRITA MAHAJAN

9. How is the competition in your business?
 1. Medium   2. Cutthroat competition   3. Low   4. Ordinary
10. How is market demand of your product?
 1. Good   2. Medium   3. Low   4. Ordinary
11. Where do you export your product?
 1. Local Market   2. Regional Market
 3. International Market   4. Interland / within country
12. Have you maintained the quality of your product?
 1. Yes   2. No
13. Do you have knowledge about market?
 1. Yes   2. No
14. Are jaggery cakes weighed 100%?
 1. Yes   2. No
15. What care is taken to maintain the quality of jaggery?
16. Are damaged jaggery cakes are put aside as 'Badali Rave'
 (Replaced jaggery cakes)?
 1. Yes   2. No
17. Do you take care of jaggery cake not to get damaged?
 1. Yes   2. No
18. Are your jaggery cakes sold after grading them?
 1. Yes   2. No
19. Is laboratory us to determine the damage of damaged
 Jaggery cakes?
 1. Yes   2. No
20. Who given appropriate rate for your jaggery?
 1. Mall   2. Market   3. Small traders   4. Big traders
21. Is there need to buid a big godown in 'MarketYard' to store
 jaggery?
 1. Yes   2. No
22. Is your jaggery weighed through 'Electronic Machine?'
 1. Yes   2. No
23. By whom is transaction of your sell done?
 1. Small traders   2. Big traders   3. Agents   4. Self Agency
24. What attempts are made to improve the sell of jaggery?
 1. Attractive product   2. Production in time   3. Co-operation to Agents   4. Other

25. Do you get assured price for jaggery?
1. Yes 2. No
26. Do you get benefits of godowns of 'Sheti Utapanna Bazar Samiti'?'
1. Yes 2. No
27. Do you get storage facility of storage from 'Market Yard' when prices of jaggery are down?
1. Yes 2. No
28. What powder do you use to get appropriate color to your jaggery?
29. What difficulties regarding marketing do you find in this business?

(E) Financial Management:

Part -I

1. By what percentage is the price of purchased raw material increased?
1. 5% 2. 10% 3. 15% 4. 20% 5. More
2. How much capital have you invested in this business?
1. 1 to 2 lacks 2. 3 to 4 lacks 3. 5 to 6 lacks 4. 7 to 8 lacks
3. Have taken loan from the bank in the beginning of your businesses?
1. Yes 2. No
4. What is daily expenditure in your business?
1. 3000 2. 5000 3. 7000 4. 9000 5. 12000
5. What is the turnover of you business in one season?
1. 1 to 2 2. 3 to 4 3. 5 to 6 4. 7 to 8
6. How much amount of daily wage is given to a labourer?
1. 60 Rs. 2. 80 Rs. 3. 100 Rs. 4. 120 Rs.
7. What is monthly payment given to labourers?
1. 2000 Rs. 2. 2500 Rs. 3. 3500 Rs. 4. 6000 Rs. 5. More
8. Do you give travelling allowance to your labourers?
1. Yes 2. No
9. Do you maintain a record of daily expenditure of your business?
1. Yes 2. No

10. Is the price given on export production comparatively more than normally given in local market?

1. Yes   2. No   3. Do not exports

11. What kind of loan is required to your business?

1. Long term   2. Medium term   3. Short term

12. What is your fixed capital? How much?

1. Machinery of Rs.   2. Furniture of Rs.   3. Vehicles of Rs.   4. Building of Rs.

13. What are your current assets? How Many?

1. Debtors   2. Stock   3. Cash in hand   4. Cash at hand
5. Bills Receivables   6. Prepaid Insurance

14. Out of your loan of amount, how much amount have you invested in fixed assets, current assets, current liabilities?

Fixed Assets

Machinery of Rs.

Furniture of Rs.

Building of Rs.

Vehicles of Rs.

Current Assets

Cash in hand of RS

Cash at bank of Rs.

Stock of Rs.

Currents Liabilities

. Creditors of RS.

Bills payables of Rs.

Outstanding of Rs.

Insurance claim of Rs.

15. How many days does it take to get the bill of jaggery?

1. 2 days   2. 4 days   3. 7 days   4. 15 days

16. How much loss do you have to bear on account of 'Badali Rave' in one season?

1. Rs. 5000   2. Rs. 10000   3. Rs. 30000   4. Rs. 50000   5. More

17. What is percentage loss of 'Badali Rave'?

1. 5%   2. 10%   3. 15%   4. 20%   5. More

18. What is the percentage of commission given to Agent ?

1. 2%   2. 3%   3. 4%   4. 5%

19. How much expenditure does it amount for a days harvesting of one ton sugarcane?

1. Rs. 200   2. Rs. 400   3. Rs. 500   4. More

20. How much rupees do you pay to purchase one ton sugarcane?

1. Rs. 1500   2. Rs. 2000   3. Rs. 2500   4. Rs. 3000

21. What is the price value do you expect to get in the market for your?

1. Rs. 2000   2. Rs. 3000   3. Rs. 3500   4. Rs. 4000   5. More

22. What are the sources of your capital for this business?
1. Self   2. Bank loan   3. Society loan   4. Local money lender
5. Government Grants   6. Other
23. Do you have your account in a bank?
1. Yes   2. No
24. Do you get government grants for this business?
- If yes, then how much is it?
1. Rs. 2500   2. Rs. 4000   3. Rs. 6000   4. Rs. 10000
25. How many times have you get the government grants for this business?
1. Once   2. Twice   3. Three   4. Four times

Part –II

1. This Business needs the liquidity management-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
2. The ups and down a in the prices of affect on the benefit and Loss-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
3. It is essential to change Depreciation charge-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
4. It is essential to keep business in profit-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
5. It is needful to keep expenditure under control-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
6. Banks provide the debt to Jaggery businessman-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
7. Various government schemes are profitable to the producers of Jaggery-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
8. Banks pay more attention to this business due to its connection with farmacy-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
9. Every time all material of this business is used completely-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
10. Inventory management is beening done in this business-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed

11. The recession/Boom affect on your business-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
12. Products need to be changed or developed to face the global market competition-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
13. Your products purchase value is not correct one-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
14. You decide the price of your product-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
15. Timely receive / get the bill of 'Gul Ravas' from market committee-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
16. While giving debt to businessman the bank demands mortgage-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
17. Expenditure is increased due to Bullock carts and Tempo/Jeep's carrier of 'Gul Rave'-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
18. Inflation in 2008- 2009in the prices of 'Gul Rave' there is scarcity shortage of sugarcane in the Harvesting period-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
19. Bills are paid after 24 hours of the transaction of the 'Gul Rave'-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
- 20 .In this business most of the debt is taken from lender-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
21. In our business more money is spent on the salary of the workers-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
22. Having stopped the 'Badali Gul Rave' method there has been difference in the production-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
23. We need working capital-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed
24. In this business the workers are not trained therefore the profit get decreased-
  1. Completely agreed 2. Agreed 3.Undecided 4. Completely Disagreed 5.Disagreed

25. Do not get appropriate/ correct price to our 'Badali Gul' -
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
26. The quality of the 'Gul Rave' is decided through customers satisfaction-
1 1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
27. The all tools of the business are managed well-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
28. The all tools are repaired timely-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
29. The quality of the 'Gul Rave' decide the price-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
30. The price of the 'Gul Rave' is decided on the demand –Supply method-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
- 31 Interrupted electricity supply affects on the sewing of 'Gul Rave' -
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
32. 'Gul Rave' is affected due to sugars prices-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
33. We 'Gul Rave' is not given proper price-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
34. Due to the proper storage of 'Gul Rave', We get good rate/ Price-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
35. Expenditure is increased due to traditional production of 'Gul Rave' -
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
36. In the harvesting period of sugarcane, there is ups and down in the prices of 'Gul Rave'-
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed
37. To farm this business what kind of economical problems have you faced?
1. Completely agreed 2. Agreed 3. Undecided 4. Completely Disagreed 5. Disagreed

38.

COST - SHEET

Particulars	Amt.	Amt.
Purchases of Sugarcane		
Carriage Inward / Cartage		
Direct Expenses		
Direct Wages		
Chemical Expenses		
Outstanding if any		
Prime Cost / Unit cost -		
Production Cost		
Factory Rent		
Factory Insurance		
Indirect Wages		
Power / Lighting / Heading		
Water Supply		
Repairs & Maintenance		
Depreciation of Building		
Depreciation of Furniture		
Depreciation of Machinery		
Overtime Cost		
Storage Cost of Row Material		
Less – Sales of Scrap		
Production Cost -		
Office & Administration cost		
Office Insurance		
Office Rent		
Repairs & Maintenance		
Depreciation of Machinery		
Depreciation of Building		
Depreciation of Furniture		
Printing & Stationary		
Postage		
Telephone		
Administration cost		
Selling & Distribution Expenses		
Rent of Warehouse		
Bad Debts		
Sales Department Salaries		
Commission of Sales		
Carriage Outward		
Travellers Salary		
Cost of goods sold-		
Profit		
Sales		

वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Interview Schedule

संशोधकाचे नाव : नाथा सुखदेव काळेल
मार्गदर्शकाचे नाव : डॉ. एस. एस. महाजन (M.Com, M.Phil, NET, Ph.D.)
(विभाग प्रमुख, वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर)

TITLE:

“FINANCIAL MANAGEMENT OF JAGGERY PRODUCTION
UNITS: A STUDY OF SELECTED UNITS IN KARVEER TALUKA.”

A . वैयक्तिक माहिती :

१. उद्योजकाचे नाव :
२. शैक्षणिक पात्रता : ३. धर्म :
४. जात : ५. वय :
६. उद्योग केंद्राचे नाव :
७. स्थापना वर्ष : ८. जागेचे क्षेत्रफळ :
९. गुन्हाळघरासाठी लागलेली जागा कोणाच्या मालकीची आहे ?
१. मालकी २. भाडे तत्वावर
i) भाडे तत्वावर असल्यास प्रती महिना किती रूपये .
१०. आपला उद्योग वर्षातून किती महिने चालू असतो ?
१. ३ महिने २. ४ महिने ३. ५ महिने ४. ऊसावरती अवलंबून
११. आपल्या उद्योगाचे स्वरूप काय आहे ?
१. हंगामी २. तिमाही ३. सहामाही ४. वार्षिक
१२. आपण कच्चा माल कशाच्या आधारे खरेदी करता ?
१. बाजारातील मागणीनुसार २. मालाच्या किंमतीवरून
३. मिळणाऱ्या फायद्यावरून ४. इतर
१३. गुळ रवे खराब कशामुळे होतात ?
१. बैलगाडीतून आणल्यामुळे २. खराब रस्त्यामुळे ३. ट्रॅक्टरमधून आणल्यामुळे ४. हौदाजीपमधून आणल्यामुळे ५. तंत्रज्ञानाचा अभाव
६. साठा करून ठेवल्यामुळे ७. हवामानामुळे
१४. गुन्हाळघरासाठी उसाची खरेदी रोखीने करता काय ?
१. होय २. नाही
१५. आपल्या गुन्हाळघराची एकावेळी किती गुळ रवे तयार करण्याची क्षमता आहे ?

१. १२५ २. २२५ ३. ३२५ ४. ४२५

१६. आपल्या गुन्हाळघरासाठी उसाचा तुटवडा जाणवतो काय ?
१. होय २. नाही

B. उत्पादन व्यवस्थापन (Production Management)

१. आपल्या उद्योगासाठी लागणारा कच्चा माल आपण कोणाकडून घेता ?
१. शेतकरी २. इतर
२. आपल्या उद्योगासाठी लागणारा कच्चा माल कशा पद्धतीने घेता ?
१. घाऊक पद्धतीने २. किरकोळ पद्धतीने
३. आपल्याला आवश्यक असणारा कच्चा माल वेळेवर उपलब्ध होतो काय ?
१. होय २. नाही
४. आपल्याला मिळणारा कच्चा माल कोणत्या दर्जाचा असतो ?
१. चांगला २. सर्वसाधारण ३. मध्यम ४. खराब
५. आपण उपलब्ध मागणीच्या आधारावरती साठा करता -
१. पूर्णतः असहमत २. असहमत ३. सांगता येत नाही ४. सहमत
५. पूर्ण सहमत
६. गुळ रवे तयार करण्यासाठी कोणकोणती यंत्रसामुग्री वापरली जाते ?
-
७. गुळ रवे तयार करण्यासाठी कोणते तंत्रज्ञान वापरले जाते ?
-
८. एक काईल गुळ रवे तयार करताना त्यातील किती भाग माणसांकडून तयार केला जातो ?
९. एक काईल गुळ रवे तयार करताना त्यातील किती भाग यंत्रापासून तयार केला जातो ?
१०. एक गुळ उत्पादन प्रक्रिया होण्यासाठी किती वेळ लागतो ?
११. एक काईल गुळ रवे तयार करण्यासाठी किती खर्च येतो ?
a) एक टन ऊस तोडणेसाठी - b) वाहतूकीसाठी - c) ऊस स्वच्छतेसाठी -
d) ऊस गाळपसाठी - e) गुळ रवे तयार होण्यासाठी -
१२. उत्पादनाच्या सुरवातीला एका दिवसाला किती गुळ रवे निघत होते ?
१३. उत्पादनाच्या सध्यस्थितीत एका दिवसाला किती गुळ रवे निघतात ?
१४. उत्पादनाच्या सुरवातीच्या तुलनेत सध्यस्थितीत गुळ रवे कमी / जास्त का निघतात ?

१५. एक कार्बिल गुळ रवे तयार करण्यासाठी कामगारांना किती वेळ लागतो ?
१६. एक कार्बिल गुळ रवे तयार करण्यासाठी कामगारांना यंत्रसामुग्रीच्या सहाय्याने किती वेळ लागतो ?
१७. आपल्या गोडाऊनची गुळ रवे साठवणूक क्षमता किती आहे ?
१८. आपल्या उद्योगामध्ये गुळ रव्यांचे उत्पादन करण्यासाठी कोणत्या अडचणी येतात ?
१९. आपले बदली रवे वाजूला काढतात काय ?
१. होय २. नाही
२०. बदली रवे काढण्याची प्रथा किती वर्षांपासून चालू आहे ?
१. ४० वर्ष २. ६० वर्ष ३. ८० वर्ष ४. ९५ वर्ष
२१. आपणास कच्चा माल मिळविण्यासाठी अडचणी जाणवतात काय ?
१. होय २. नाही

C. मानवी संसाधन व्यवस्थापन (Human Resource Management)

१. आपण उद्योग सुरू करण्यासाठी प्रशिक्षण घेतले आहे काय ?
१. होय २. नाही
२. आपण आपल्या उद्योगातील कामगारांना कामाविषयी प्रशिक्षण दिले आहे काय ?
१. होय २. नाही
३. आपल्या उद्योगासाठी किती कामगारांची निवड केली आहे ?
१. १० २. १५ ३. २० ४. २५ ५. जास्त
४. आपल्या उद्योगातील कामगारांची नोंद ठेवता काय ?
१. होय २. नाही
५. आपल्या उद्योगातील कामगारांना बोनस दिला जातो काय ?
१. होय २. नाही
६. कामगारांना किती तास काम करावे लागते ?
१. ६ तास २. ८ तास ३. १० तास ४. १२ तास
७. आपल्या उद्योगातील कामगार कामाच्या ठिकाणी कसे पोहचतात ?
१. चालत २. सायकल ३. गाडीने ४. इतर
८. आपण आपल्या उद्योगातील साधनसामुग्रीचा पुरेपूर वापर करता काय ?
१. होय २. नाही
९. गुळ रवे मार्केटमध्ये आणण्यासाठी कोणती साधने वापरतात ?
१. बैलगाडी २. ट्रॅक्टर ३. हौदाजीप ४. इतर

- १० . आपण आपल्या व्यवसायासाठी कामगारांची निवड कशी करता ?
 १ . त्याच्या अनुभवावरून २ . त्याच्या गरजेनुसार ३ . तुमच्या गरजेनुसार ४ . तुमच्या ओळखीनुसार
- ११ . आपल्या सर्व कामगारांना समान मजुरी देता काय ?
 १ . होय २ . नाही
- १२ . अनुभवी कामगाराची निवड करताना मजुरीचा विचार करता काय ?
 १ . होय २ . नाही
- १३ . गुळव्याची निवड कोणत्या प्रकारे केली जाते ?
 १ . त्याच्या जुन्या अनुभवावरून २ . कमी मजुरीवरून
 ३ . त्याच्या आर्थिक अडचणीनुसार
- १४ . शेती उत्पन्न बाजार समितीमार्फत दिल्या जाणाऱ्या प्रशिक्षणामध्ये दरवर्षी बदल व सुधारणा केल्या जातात काय ?
 १ . होय २ . नाही
- १५ . कामगारांना दिला जाणारा मोबदला कशावरती अवलंबून असतो ?
 १ . दैनंदिन उत्पन्न २ . बाजारातील दरावरती
 ३ . दररोज तयार होणाऱ्या गुळ रव्यावरती ४ . मजुरांच्या मागणीनुसार
- १६ . आपल्या व्यवसायाचे काम किती Shift मध्ये केले जाते ?
 १ . १ Shift मध्ये २ . २ Shift मध्ये ३ . ३ Shift मध्ये
- १७ . आपल्या व्यवसायातील कामगाराबाबत आपणास कोणते प्रश्न निर्माण होतात ?
 १ . Advance घेऊन न येणे २ . मजुरीचे जास्त दर ३ . अकुशल कामगार
 ४ . प्रशिक्षणाचा अभाव ५ . गैर हजर ६ . इतर
- १८ . Shift मध्ये काम केल्यामुळे कामगारांच्या आरोग्यावर परिणाम होतो काय ?
 १ . होय २ . नाही
- १९ . बदली रवे बंद करण्यासाठी आपण कोणते प्रयत्न केले आहेत ?
 १ . उत्पादन बंद २ . मोर्चा ३ . पत्र पाठवून ४ . निवेदन देऊन ५ . समक्ष भेटून
- २० . एका कामगाराला किती रूपये Advance द्यावे लागते ?
 १ . २,००० रू २ . ५,००० रू ३ . १०,००० रू ४ . १५,०००
- २१ . या व्यवसायातील चांगल्या प्रथा कोणत्या आहेत ?

D. विपणन व्यवस्थापन (Marketing Management)

१. उद्योगासाठी आवश्यक असणारा कच्चा माल खरेदी करावा लागतो काय ?

१. होय २. नाही

२. आपल्याला कच्च्या मालाचा साठा करून ठेवावा लागतो काय ?

१. होय २. नाही

३. गुळ रवे तयार करण्यासाठी किती प्रकारच्या ऊसांचा वापर केला जातो?

---

४. आपण कोणत्या प्रकारच्या ऊसाचा उपयोग गुळ रवे तयार करण्यासाठी करता ?

---

५. गुळ रवे तयार करण्यास कोणत्या प्रकारचा ऊस जास्तीत जास्त वापरला जातो व का ?

- वापरत नसल्यास कारण -

---

६. आपल्याला विक्रीकर द्यावा लागतो काय ?

१. होय २. नाही

७. आपल्या वस्तूची खरेदी किंमत योग्य आहे काय ?

१. होय २. नाही

८. आपल्या व्यवसायामध्ये स्पर्धा आहे काय ?

१. होय २. नाही

९. आपल्या व्यवसायामध्ये स्पर्धा कशी आहे ?

१. मध्यम २. तीव्र ३. कमी ४. सर्वसाधारण

१०. आपल्या मालाला बाजारपेठेत कशी मागणी आहे ?

१. चांगली २. मध्यम ३. कमी ४. सर्वसाधारण

११. आपल्या मालाची निर्यात कोठे करता ?

१. स्थानिक बाजार पेठ २. प्रादेशिक बाजारपेठ

३. आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठ ४. देशांतर्गत

१२. आपण आपल्या मालाची गुणवत्ता राखून ठेवली आहे काय ?

१. होय २. नाही

१३. आपणास बाजारपेठे विषयी ज्ञान आहे काय ?
१. होय २. नाही
१४. गुळ रव्यांचे १००% वजन केले जाते काय ?
१. होय २. नाही
१५. गुळ रव्यांची गुणवत्ता टिकवण्यासाठी आपण कोणती काळजी घेता ?
-
१६. खराब गुळ रवे म्हणून बदली रवे बाजूला काढले जातात काय ?
१. होय २. नाही
१७. गुळ रवे खराब होऊ नयेत म्हणून आपण काळजी घेता काय ?
१. होय २. नाही
१८. आपले गुळ रवे प्रतवारी (ग्रेडींग) करून विक्री केले जातात काय ?
१. होय २. नाही
१९. गुळ रवे खराब ठरविण्यासाठी प्रयोगशाळेचा प्रयोग केला जातो काय ?
१. होय २. नाही
२०. आपल्या गुळ रव्यांना योग्य दर कोणाकडून मिळतो ?
१. मॉल २. वजार ३. किरकोळ व्यापारी ४. घाऊक व्यापारी
२१. गुळ रवे साठवणूकीसाठी Market Yard मध्ये आधुनिक गोडाऊन बांधण्याची आवश्यकता आहे काय ?
१. होय २. नाही
२२. आपल्या गुळ रव्यांचे Electronic Machine द्वारे वजन केले जाते काय ?
१. होय २. नाही
२३. आपले गुळ रवे विक्री कोणामार्फत केले जाते ?
१. किरकोळ व्यापारी २. घाऊक व्यापारी ३. दलाल ४. स्वतः एजन्सी
२४. गुळ रव्यांची विक्री वाढविण्यासाठी कोणते प्रयत्न करता ?
१. आकर्षक बांधणी २. वेळेत उत्पादन ३. दलालांना सहकार्य ४. इतर
२५. आपल्या गुळ रव्यांना हमी भाव मिळतो काय ?
१. होय २. नाही
२६. शेती उत्पन्न बाजार समितीमधील गोदामांचा फायदा होतो का ?
१. होय २. नाही

२७. गुळ रव्यांचे दर पडले जातात तेव्हा आपणास Storage ची सुविधा Market Yard मार्फत उपलब्ध करून दिली जाते काय ?
 १. होय २. नाही
२८. आपण गुळ रव्यांना रंग येण्यासाठी कोणती पावडर वापरता ?
२९. बाजार पेटेसंबंधी कोणत्या समस्या या व्यवसायासमोर आहेत ?

E. वित्तीय व्यवस्थापन (Financial Management)

PART -I

१. खरेदी केलेल्या कच्च्या मालाची किंमत किती पटीने वाढविलेली असते ?
 १. ५ % २. १० % ३. १५ % ४. २० % ५. जास्त
२. आपण व्यवसायामध्ये किती रूपये भांडवल गुंतवणूक केली आहे ?
 १. १ ते २ लाख २. ३ ते ४ लाख ३. ५ ते ६ लाख ४. ७ ते ८ लाख
३. आपण व्यवसाय सुरू करण्यासाठी बँकेतून कर्ज घेतले आहे काय ?
 १. होय २. नाही
४. आपल्या उद्योगासाठी दररोज किती रूपये खर्च येता ?
 १. ३,००० २. ५,००० ३. ७,००० ४. ९,००० ५. १२,०००
५. आपल्या व्यवसायाची हंगामी उलाढाल किती आहे ?
 १. १ ते २ लाख २. ३ ते ४ लाख ३. ५ ते ६ लाख ४. ७ ते ८ लाख
६. आपण एका कामगाराला दिवसाला किती रूपये मजुरी देता ?
 १. ६० रू २. ८० रू ३. १०० रू ४. १२०
७. आपण प्रत्येक कामगाराला महिन्याला किती रूपये मजुरी देता ?
 १. २,००० रू २. २,५०० ३. ३,५०० ४. ६,००० ५. जास्त
८. कामगारांना प्रवास खर्च दिला जातो काय ?
 १. होय २. नाही
९. आपण आपल्या उद्योगातील खर्चाचा हिशोब ठेवता काय ?
 १. होय २. नाही
१०. आपल्या उद्योगातील निर्यात मालावरील मिळणारी किंमत तुलनात्मक जास्त मिळते का?
 १. होय २. नाही ३. निर्यात करीत नाही
११. आपल्या उद्योगासाठी कशा प्रकारच्या कर्जाची गरज आहे ?
 १. दीर्घ मुदत २. मध्यम मुदत ३. अल्प मुदत

१२. आपल्या उद्योगामध्ये Fixed Capital किती व कोणकोणते आहे ?
१. Machinery of Rs. - २. Furniture of Rs. -
३. Vehicals of Rs. - ४. Building of Rs.

१३. आपल्या Current Assets किती व कोणकोणत्या आहेत ?

१. Debtors - २. Stock
३. Cash in hand ४. Cash at bank
५. Bills Receivables ६. Prepaid Insurance

१४. आपण आपल्या उद्योगात मिळालेल्या कजपिकी किती गुंतवणूक Fixed Assets, Current Assets, Current Liabilities, मध्ये केले आहेत .

<u>Fixed Assets</u>	<u>Current Assets</u>	<u>Current Liabilities</u>
Machinery Rs.	Cash in hand Rs.	Creditors Rs.
Furniture Rs.	Cash at bank Rs.	Bills payable Rs.
Building Rs.	Stock Rs.	Outstanding Rs.
Vehicals Rs.		Insurance claim Rs

१५. गुळ रव्यांचे बिल मिळवण्यासाठी किती दिवस लागतात ?

१. २दिवस २. ४ दिवस ३. ७ दिवस ४. १५ दिवस ५. जास्त

१६. बदली रवे काढल्यामुळे आपले हंगामामध्ये किती रूपयांचे नुकसान होते ?

१. ५,००० २. १०,००० ३. ३०,००० ४. ५०,००० ५. जास्त

१७. बदली रव्यामुळे आपला किती टक्के तोटा होता ?

१. ५ % २. १० % ३. १५ % ४. २० % ५. जास्त

१८. अडते आपल्याकडून किती टक्के कमिशन घेतात ?

१. २ % २. ३ % ३. ४ % ४. ५ %

१९. एका दिवसाला एक टन ऊस तोडणी करण्यासाठी किती रूपये खर्च येतो ?

१. २०० रू २. ४०० रू ३. ५०० रू ४. जास्त

२०. आपणास एक टन ऊस खरेदीसाठी किती रूपये खर्च येतो ?

१. १,५०० रू २. २,००० रू ३. २,५०० रू ४. ३,००० रू

२१. आपल्या गुळाला किती रूपये दर मिळावा असे वाटते ?

१. २,००० २. ३,००० ३. ३,५०० ४. ४,००० ५. जास्त

२२. आपल्या व्यवसायाचे भांडवल कोणकोणत्या मार्गाने उभे केले आहे ?

१. स्वतः २. बँक कर्ज ३. सोसायटी ४. सावकार ५. सरकारी अनुदान ६. इतर

- २३ . आपले बँकेत खाते आहे काय ?
 १ . होय   २ . नाही
- २४ . आपल्या उद्योगासाठी सरकारी अनुदान मिळाले आहे काय असेल तर किती ?
 १ . २,५००   २ . ४,०००   ३ . ६,०००   ४ . १०,०००
- २५ . आपल्या उद्योगासाठी किती वेळा सरकारी अनुदान मिळाले आहे ?
 १ . १ वेळ   २ . २ वेळा   ३ . ३ वेळा   ४ . ४ वेळा

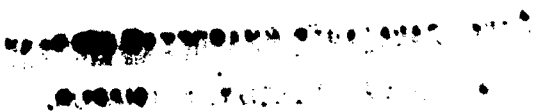
PART – II

- १ . व्यवसायासाठी रोखतेचे (Liquidity) Management करावे लागते -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- २ . गुळ रव्यांची किंमत कमी जास्त झाल्यामुळे नफ्या-तोट्यावर परिणाम होता -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३ . Depreciation Charge करणे आवश्यक आहे -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ४ . व्यवसायासाठी थोडा profit business मध्ये ठेवणे आवश्यक आहे -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ५ . व्यवसायातील खर्चावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ६ . Bank गुळ व्यवसायिकांना कर्ज देते -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ७ . शासनाच्या अनेक कर्ज योजना गुळ उत्पादकांना उपयुक्त आहेत -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ८ . कृषी प्रक्रिया व्यवसाय म्हणून बँका अशा व्यवसायाकडे विशेष लक्ष देतात -
 १ . पूर्णतः असहमत   २ . असहमत   ३ . सांगता येत नाही   ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत

- ९ . व्यवसायातील साधन सामग्रीचा पुरेपूर वापर केला जातो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १० . व्यवसायामध्ये Inventory Management केले जाते -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- ११ . आपल्या उद्योगावर तेजी-मंदीचा परीणाम होतो काय ?
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १२ . जागतिक स्पर्धेला तोंड देण्यासाठी उत्पादनामध्ये बदल करण्याची गरज आहे -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १३ . आपल्या वस्तूची खरेदी किंमत योग्य नाही -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १४ . आपण आपल्या वस्तूची किंमत ठरविता -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १५ . गुळ रव्यांचे बिल Market Committee कडून वेळेवर मिळते -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १६ . कर्ज घेताना बँक व्यवसायिकाला तारण मागते -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १७ . गुळ रवे बैलगाडीऐवजी ट्रॅक्टर किंवा हौदाजीप मधून आणल्याने खर्च वाढला आहे -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत
- १८ . सन २००८-२००९ तुलनेत गुळ रव्यांच्या किंमती वाढल्याने गळीत हंगामात उसाचा तुटवडा जाणवतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ .सांगता येत नाही ४ .सहमत
 ५ .पूर्ण सहमत

- १९ . गुळ रव्याचे सौंदे झाल्यापासून २४ तासात बिले दिली जातात -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २० . व्यवसायामध्ये जास्तीत जास्त कर्ज सावकारांच्याकडून घेतले जाते -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २१ . आपल्या व्यवसायामध्ये कामगारांच्या पगारावर जास्त खर्च केला जातो -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २२ . बदली गुळ रवे पद्धत बंद झाल्याने उत्पादनामध्ये फरक पडला आहे -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २३ . आपल्याला खेळत्या भांडवलाची आवश्यकता आहे -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २४ . व्यवसायातील कामगारांना प्रशिक्षण नसल्यामुळे Profit कमी होतो -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २५ . आपल्या बदली गुळाला योग्य दर मिळत नाही -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २६ . ग्राहकाच्या समाधानावरून गुळ रव्यांची गुणवत्ता ठरविली जाते -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २७ . आपल्या उद्योगातील यंत्र सामुग्रीची व्यवस्था ठेवली जाते -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत
- २८ . यंत्र सामुग्रीची दुरुस्ती वेळोवेळी केली जाते -
१ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
५ . पूर्ण सहमत

- २९ . गुळ रव्यांच्या दर्जानुसार भाव मिळतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३० . गुळ रव्यांचा दर मागणी पुरवठ्यावरती ठरविला जातो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३१ . खंडीत वीज पुरवठ्याचा गुळ रव्यांच्या शिलाईवर परीणाम होतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३२ . साखरेच्या दराचा परिणाम गुळ रव्यावरती होतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३३ . आपल्या गुळ रव्यांना योग्य दर मिळत नाही -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३४ . गुळ रव्यांची योग्य साठवणूक करून ठेवल्यामुळे योग्य दर मिळतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३५ . पारंपरिक गुळ रव्यांचे उत्पादन केल्याने खर्च वाढतो -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३६ . गुळ हंगाममध्ये ऊसाला एकसारखा उतारा नसल्याने गुळ रव्यांच्या किंमती कमी जास्त होतात -
 १ . पूर्णतः असहमत २ . असहमत ३ . सांगता येत नाही ४ . सहमत
 ५ . पूर्ण सहमत
- ३७ . आपला उद्योग उभारणीसाठी कोणकोणत्या भांडवली अडचणी आल्या आहेत ?
 १ . भांडवलाची कमतरता २ . वँकेचा जास्त व्याजदर
 ३ . वँकेत गरजेवेळी कर्जाची उपब्धता नसणे ४ . इतर

Particulars	Amt.	Amt.
Purchases of Sugarcane		
Carriage Inward / Cartage		
Direct Expenses		
Direct Wages		
Chemical Expenses		
Outstanding if any		
Prime Cost / Unit cost -		
Production Cost		
Factory Rent		
Factory Insurance		
Indirect Wages		
Power / Lighting / Heading		
Water Supply		
Repairs & Maintenance		
Depreciation of Building		
Depreciation of Furniture		
Depreciation of Machinery		
Overtime Cost		
Storage Cost of Row Material		
Less - Sales of Scrap		
Production Cost -		
Office & Administration cost		
Office Insurance		
Office Rent		
Repairs & Maintenance		
Depreciation of Machinery		
Depreciation of Building		
Depreciation of Furniture		
Printing & Stationary		
Postage		
Telephone		
Administration cost		
Selling & Distribution Expenses		
Rent of Warehouse		
Bad Debts		
Sales Department Salaries		
Commission of Sales		
Carriage Outward		
Travellers Salary		
Cost of goods sold-		
Profit		
Sales		

380
KAL

T16301